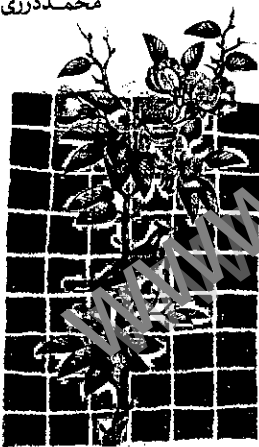

مَدْخَلِ شَناسِے شعر کہن استان سمنان

محمد درزی

www.ketab.ir

سرشناسه	: محمد درزی، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور	: مدخل شناسی شعر کهن استان سمنان / محمد درزی / تهیه کننده: حوزه هنری استان سمنان
مشخصات نشر	: قم، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ ص
شابک	: ۶۰۰۰ ریال ۱-۲۸۴-۲۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: شاعران ایرانی / سمنان (استان) / سرگذشت نامه
موضوع	: شعر فارسی / ایران / سمنان (استان) / مجموعه ها
شناسه افزوده	: حوزه هنری استان سمنان
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ د ۴/۴ م ۸۸۰ PIR
رده بندی دیویی	: ۷۶۲۶۸
شماره کتاب شناسی ملی	: ۳۴۴۳۸۸۶

مدخل شناسی شعر کهن استان سمنان

نویسنده: محمد درزی

تهیه کننده: حوزه هنری استان سمنان

ناظر پروژه: محمداسماعیل حاجی علیان

سرور استار: محمدرضا دریگی نامقی

طراح جلد و صفحه آرا: مهدی قاسمی

چاپ سیهر / نوبت چاپ: اول / تاریخ چاپ: چار ۱۳۹۳

شارگان: ۱۰۰ / قیمت: ۶۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۲۸۴-۲۴۶-۹۶۴-۹۷۸

انتشارات زمزم هدایت | آدرس ناشر: قم، خیابان شهید فاطمی، نیش فاطمی ۳، پلاک ۸۱

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۳۰۷۳۵ / همراه: ۰۹۱۲۲۵۳۲۸۸۷

فهرست

۱۱	مقدمه حوزه هنری
۱۳	مقدمه مولف
۱۵	● فصل اول: زندگی نامه
۱۸	منوچهری دامغانی
۲۲	شهاب سمنانی
۲۲	در مدح امام علی (ع)
۲۲	فضل الله خواری
۲۳	علاء الدین سمنانی
۲۷	فریدالدین جاجرمی
۲۷	بدرالدین جاجرمی
۲۹	حسین سمنانی (ابن سمنانی)
۳۱	عبادالدین دامغانی
۳۲	مجیرالدین دامغانی
۳۲	ابن یمین فریومدی
۳۵	رکن الدین صابین
۳۶	تحفه العشاق
۳۷	اشرف جهانگیر سمنانی
۳۷	طالب جاجرمی
۳۸	شامی دامغانی
۳۸	طغان شاه شاهرودی
۳۸	شاه حسین سیاقی
۳۹	محمد طاهر بن خادم بسطامی
۳۹	ضیاء الدین بسطامی
۴۰	علی سمنانی

۴۰	خواجہ حسین
۴۱	بیخودی
۴۱	خواجوی سمنانی
۴۱	بیکس سمنانی
۴۲	امیر سید علی
۴۲	مرتضی
۴۲	اسماعیل دامغانی
۴۳	امیر عیسی
۴۳	وقوعی
۴۳	برالدین دامغانی
۴۳	محمد مؤمن دامغانی
۴۴	زہت دامغانی
۴۴	یاسمن بن دامغانی
۴۵	علیقلی ماهر دامغانی
۴۵	غفور عصری
۴۶	میر منصور (عاشق)
۴۷	یمینی سمنانی
۴۸	محمد بسطامی
۴۸	ہمزہ بیک دامغانی (سند دامغانی)
۴۸	اوجی درجزینی
۴۹	طوفان ہزار جریبی
۴۹	میرزا اشرف عامری
۵۰	سہیلی سمنانی
۵۰	غیبی سمنان
۵۱	غیرتی
۵۱	طبعی سمنانی
۵۱	غازی قلندر

۵۲	خواجه سمنانی
۵۲	ضعیفی
۵۳	حاضری
۵۳	خواجه فخر الدین احمد (جفایی)
۵۳	احسنی
۵۳	فربیی سمنانی
۵۴	فزونی
۵۴	وفایی سمنانی
۵۴	رضا سمنانی
۵۵	صادق حسنی سمنانی
۵۵	سید عمر
۵۵	شجاع السلطنه قاجار
۵۶	یغای جندقی
۵۸	حسن خان سمنانی
۵۹	عباسقلی بسطامی
۶۱	فتح الله بسطامی
۶۲	ابوالحسن جندقی
۶۳	رضا دامغانی
۶۴	اسماعیل جندقی
۶۵	جاریه دامغانی
۶۵	بیضای قاجار
۶۶	احمد صفایی
۶۷	میرزا نعیم
۶۸	محمد باقر آذری
۶۹	فروغی بسطامی
۷۱	میرزا عباس سمنانی (نشاطی خان)
۷۲	رضاقلی خان هدایت

۷۶	میرزا مهدی یاهو (فقیر)	۷۵
۷۷	حاجی شیخ مهدی (شیخ العلماء)	۷۶
۷۹	میرزا محمد علی (همدم)	۷۷
۷۹	سلطانی بسطامی	۷۸
۸۰	حسینعلی بهشتی	۷۹
۸۰	علی جاجرمی	۸۰
۸۰	ذوقی بسطامی	۸۱
۸۲	ملا حسن سلمانی	۸۲
۸۳	سید علی صدر (صفا)	۸۳
۸۴	حسین مشتاق سمنانی (مشتاق)	۸۴
۸۴	د. هجو مهبانی منتخب الاطبا	۸۵
۸۵	میرزا محمد رفیع (ارم)	۸۶
۸۶	میرزا ابوالحسن مرعشی عطائی	۸۷
۸۷	میرزا حاجی آقا جاجی	۸۸
۸۸	ملا محمد جناب (مقبل)	۸۹
۸۹	ملا رمضانعلی عندلیب (ناظم)	۹۰
۹۱	● فصل دوم: سبک شناسی	۹۱
۹۶	سبک خراسانی	۹۲
۹۶	منوچهری دامغانی	۹۳
۹۹	سبک حد واسطی یا دوره‌ی سلجوقی	۹۴
۹۹	شهاب سمنانی	۹۵
۱۰۲	فریدالدین جاجرمی	۹۶
۱۰۳	سبک عراقی	۹۷
۱۰۳	علاءالدوله سمنانی	۹۸
۱۰۵	بدرالدین جاجرمی	۹۹
۱۰۶	حسین سمنانی (ابن بی بی)	۱۰۰
۱۰۷	فضل الله خواری	۱۰۱

۱۰۷	رکن الدین صاین
۱۰۹	ابن یمین فریومدی
۱۱۲	سبک هندی
۱۱۵	دوره بازگشت ادبی
۱۱۵	یغمای جندقی
۱۱۸	میرزا نعیم
۱۲۰	فروغی بسطامی
۱۲۱	فتح الله بسطامی (ذوقی)
۱۲۲	میرزا عباس سمنانی (نشاطی خان)
۱۲۳	میرزا مهدی یاهو (فقیر)
۱۲۵	حاج شیخ مهدی (شیخ العلماء)
۱۲۵	میرزا محمد سی (مقدم)
۱۲۶	ملا حسن سلیمی
۱۲۶	سید علی صدر (صدف)
۱۲۷	حسین مشتاق سمنانی
۱۲۹	میرزا محمد ربیع (ارم)
۱۳۱	اسماعیل جندقی
۱۳۲	میرزا ابوالحسن سرتیپ (عطایی)
۱۳۴	میرزا حاجی آقا جامی
۱۳۴	ملا رمضانعلی عندلیب (ناظم)
۱۳۵	● فصل سوم: زیبایی شناسی
۱۳۸	منوچهری دامغانی
۱۴۰	شهاب سمنانی
۱۴۲	فرید الدین جاجرمی
۱۴۴	بدرالدین جاجرمی
۱۴۴	رکن الدین صاین
۱۴۶	ابن یمین فریومدی

۱۴۸	شیخ علاءالدوله سمنانی
۱۵۰	یغهای جندقی
۱۵۱	میرزا عباس سمنانی (نشاطی خان)
۱۵۲	فروغی بسطامی
۱۵۳	میرزا مهدی یاهو (فقیر)
۱۵۴	سید علی صدر (صفا)
۱۵۶	حسین مشتاق سمنانی
۱۵۸	میرزا محمد ربیع (ارم)
۱۵۹	میرزا ابوالحسن سرتیپ (عطایی)
۱۶۱	منابع و مأخذ:
۱۶۱	الف- منابع فارسی:
۱۶۴	ب- منابع لاتین:
۱۶۵	فهرست اعلام

مقدمه حوزه هنری

ضرورت شناخت دقیق پیشینه تاریخی و فرهنگ و تمدن استان پهناور سمنان برکسی پوشیده نیست.

استانی که از گذشته‌های دور تاکنون همواره مهد ادیبان و عرفا و دانشمندی بوده که تاثیر تفکراتشان را می‌توان به وضوح در اقصی نقاط جهان مشاهده کرد. بی‌گمان در تاریخ این دیار کهن از یک سوی نام انسان‌هایی چون علاء الدوله سمنانی، بایزید بسطامی و ابوالحسن خرقانی بر تارک ادبیات عرفانی ایران اسلامی آن چنان می‌درخشد که مرزهای جغرافیایی را در نور دیده و در سراسر جهان طنین انداز شده است. و از دیگر سوی در تاریخ یک هزاره، اله شعر و ادب فارسی نام انسان‌هایی چون استاد سخن، قصیده‌سرای نامی منوچهری دامغانی، نغمه‌سرای بلندآوازه ابن‌یمین فرومدی و غزل‌سرای نامدار فروغی بسطامی و یغماهای جنبش از جایگاهی خاص برخوردار است.

در عالم فقه و فقاہت نیز استادان برجست و زعامت جهان تشیع، از این استان تابیدن گرفته که از جمله می‌توان به حضرات بابت عظام حاج شیخ محمود شاهرودی مشهور به شیخ الفقها و العلما، علامه محمد صالح حائری، حاج شیخ یوسف خراسانی حائری، حاج ملاعلی سمنانی مشهور به حکیم ابنی محمد، کاظم مهدوی دامغانی، محمدرضا فیض سرخه‌ای و محمد علی نجات قدس‌اله اسرار هم اشاره نمود که به راستی هریک از این بزرگواران در دوره خویش چراغ راهی برای هم عصران خویش و الگویی عملی برای آیندگان به شمار می‌آمده‌اند.

استان سمنان به واسطه ویژگی‌های خاص جغرافیائی و اقلیمی، فرهنگی و هنری، تاریخی و اجتماعی همواره مورد توجه پژوهشگران مختلف بوده و کتب فراوانی نیز در حوزه‌های مذکور به نگارش در آمده و به چاپ رسیده است، لیکن علیرغم همه تلاش‌های صورت گرفته، مطالعات جامع و منسجمی در زمینه فرهنگ و هنر و تمدن این خطه کهن و باستانی تاکنون انجام نشده است. لذا حوزه هنری استان با بهره‌گیری از پژوهشگران فرهیخته این سامان طرح تدوین «دانشنامه فرهنگ و تمدن استان» را با پیش‌بینی ۱۱۰ جلد کتاب وجهه همت خویش قرار داد تا با در نظر گرفتن اصولی از

جمله مرجع‌سازی پژوهش‌های فرهنگی هنری، پرهیز از پژوهش‌های تکراری، توجه به کیفیت و محتوای مناسب، خوشخوانی کتاب‌ها با رعایت تناسب حال مخاطب عام بویژه نسل جوان و بالاخره به قول اهل ادب پرهیز از ایجاز مجلّ و اطناب مُل، بسیاری از زوایای آشکار و پنهان استان را برای نسل حاضر و نسل‌های آینده تدوین و به همگان ارائه نماید.

بی‌تردید پژوهش‌های انجام شده بدون ایراد نیست لیکن به‌منظور کیفی‌تر شدن کارها هر کدام از آثار توسط سه تن از استادان و صاحب‌نظران مورد واکاوی و بازبینی قرار گرفته و کاستی‌های احتمالی توسط پژوهشگران مجدداً برطرف گردیده است. همچنین سر ویراستار محترم که خود از پژوهشگران نام‌آشنای این سرزمین هستند در دو بخش فنی - محتوایی و ادبی مطالب را مورد مذاقه قرار داده و در جهت یکسان‌سازی متون و بهره‌مندی بیشتر خوانندگان از کتب مذکور اهتمام ویژه‌ای، مبذول داشته‌اند که لازم می‌دانم مراتب بدو را از این بزرگواران اعلام نمایم.

در خاتمه از یک یک پژوهندگان گرانقدر و تمامی کسانی که در تهیه، تدوین و انتشار این کار سترگ همت گماشته‌اند یار بگر همیشگی فعالیت‌های فرهنگی هنری و ادبی در استان بوده و خواهند بود، همچنین همکار ارجمند جناب آقای محمد اسماعیل حاجی‌علیان که صبورانه کار دانشنامه را بنحوش بسته‌ای پیگیری نموده‌اند سپاسگزاری نمایم. امید آنکه مجموعه آثار منتشره مورد رضایت حضرات دوست، چراغ راه آیندگان و مورد استفاده کلیه دانش‌پژوهان، محققان، اصحاب قلم و جوانان عزیز، عموم علاقمندان و مردم خوب و فهیم استان فرهنگی سمنان قرار گیرد.

سیدعباس دانانی

رئیس حوزه هنری استان سمنان

تابستان ۹۲